

ТЭРОР

Хто?

Такія падзеі звычайна здараюцца недзе далёка. І нека цяжка сабе ўявіць, што такое можа адбыцца тут. Тым не менш, гэта факт. 11 красавіка ў мінскім метро адбыўся выбух, у якім загінула 12 чалавек, а больш за 200 паранена.

Без панікі

Гэта адбылося за некалькі хвілін да шостага вечара на станцыі «Кастрычніцкая». Самая гадзіна пік. Людзі дабіраліся дадому з працы. На вузлавой станцыі сталічнага метрапалітэна заўсёды шматлюдна.

Інфармацыя пачала даходзіць абрыўкамі ад сведкаў гэтых падзей. Людзі выходзілі

з-пад зямлі абсыпаных тынкоўкай, у шокавым стане, з апёкамі і пашкоджанымі канечнасцямі. Дзяржаўныя крыніцы першую гадзіну маўчалі.

Тым часам на месца здарэння ўжо несліся дзясяткі машын хуткай дапамогі, выратавальнікаў. Тым не менш, ніякай панікі сярод людзей не назіралася. Наадварот, у нейкі момант нават сабралася многа

разявак, якія не рэагавалі на заклікі спецназа разыходзіцца.

Спецназаўцы таксама былі разгубленыя. Не мелі загадаў, што рабіць, пакуль не пачулі ў рацыі пераканаўчае: «Зачышчайце плошчу». Проста як на апазіцыйных шэсцях. Адзін са спецназаўцаў, відаць, таксама пацярпеў падчас выбуху.

Журналістаў не дапускалі

да ўваходу ў метро з боку ўніверсама «Цэнтральны» і кавярні «Печкі-лавачкі», менавіта там быў эпіцэнтр выбуху. Прымушалі нават выціраць здымкі з мабільнікаў у звычайных прахожых. Упершыню пабачыў, як забаранялі здымаць групе БТ пад пагрозай разбіць камеру.

А вось з боку Дома афіцэраў пэўны час журналісты маглі

здымаць вольна. Людзей, што ляжалі на насілках, кроў на асфальце. Усе чакалі, што проста сюды з'явіцца міністр Куляшоў. Быў толькі старшыня гарвыканкама Мікалай Ладуцька, але ад каментароў ён адмаўляўся.

Працяг на старонцы 3.

Каментар рэдакцыі Мінчукі і гарадскія службы праявілі захваляльную арганізаванасць

Трагедыя выпрабавала
беларускае грамадства.

Журналісты «Нашай Нівы» назіралі працу гарадскіх службаў зблізку. У надзвычайнай сітуацыі медыкі і пажарнікі дзейнічалі з выключнай аператыўнасцю і прафесіяналізмам.

Службы метрапалітэна не дапусцілі ўтварэння штурханіны. Міліцыя забяспечвала парадак без эксцэсаў.

І мінчукі, людзі на вуліцах праявілі сябе з найлепшага боку.

Яны дапамагалі дактарам аказваць першую дапамогу. Не было дурной панікі, не было пустых дзеянняў.

Людзі, якія выбраліся са станцыі, нацяпеліся страху, былі ў шоку. Тым не менш, на вуліцах панавала дысцыпліна, адчувалася самаарганізацыя. Людзі праяўлялі салідарнасць, паводзілі сябе разумна.

Незалежныя СМІ вычарпальна забяспечвалі грамадства інфармацыяй — цяжкай інфармацыяй — без пагоні за сенсацыямі.

Дзіка, страшна, што ў Мінску ліецца кроў, што Мінск пры Лукашэнку стаў — з рэгулярнасцю — месцам крывавага здарэння. Але ў такіх моманты выпрабаванняў адчуваем і гонар за свой народ. А заказчыкі крывавага тэракта калісьці непазбежна адкажуць па законе.

Ад рэдактара

Дарагія чытачы!
Спадзяёмся, што ніхто з вас і ва-
шых блізкіх не пацяпеў. Дзяку-
ем вам за інфармацыю, якую вы
праз тэлефон і электронную по-
шту паведамлялі «Нашай Ніве» ў
панядзелак і аўторак. Нагадваем
кантакты Рэдакцыі: Tel/fax: (017)
284-73-29, 8-029-613-32-32, 8-029-
707-73-29. E-mail: nn@nn.by

Самае чытанае на nn.by за 6 — 12 красавіка

1 Крывавы панядзелак. Выбух
на «Кастрычніцкай»: фоты і відэа з мес-
ца здарэння

2 Жак у Мінску. Відэа «Нашай Нівы»
з месца выбуху — жорсткае. Недапуш-
чальны прагляд асобамі да 18 гадоў (выдале-
на ў аўторак на запатрабаванне КДБ)

3 Лукашэнка: «Крыць няма чым. Вінаваты
толькі мы». І загадаў «паспяшацца» з ад-
казам, «хто яны»

4 Спіс параненых. Абнаўляецца

5 На запатрабаванне КДБ «Наша Ніва»
выдаліла з сайта відэа ўчорашніх падзей

6 Ахвяры выбуху ў мінскім метро. Асця-
рожна: шакуючыя фоты

7 Фотаробат меркаванага тэрарыста

8 Відэа: Лукашэнка наведвае месца выбу-
ху са сваім спадкаемцам Колем

9 Рэканструкцыя выбуху ў метро

10 90-я вярнуліся. Штурм абменніка ў
Мінску — відэа

На запатрабаванне КДБ «Наша Ніва» выдаліла з сайта відэа з месца выбуху

Чатыры супрацоўнікі КДБ з'явіліся
ў Рэдакцыі «Нашай Нівы» 12 красавіка.

Гэта было прыкладна ў 10.00. Спецслужбы
прыйшлі з двума міліцыянтамі і двума панятымі.

У Рэдакцыі ў гэты час працавалі 9 чалавек.

Адзін з кадраў паведаміў, што ў КДБ «ёсць
пытанні» да матэрыялаў, змешчаных на сайце «НН»
у панядзелак, пасля трагедыі ў Мінску.

Кадрэбты прыйшлі найперш, каб у рамках

крывінальнай справы, заведзенай па факце падзей у ме-
тро, выняць (г.зн. скапіяваць) фота- і відэаматэрыялы,
якія тычацца падзей на «Кастрычніцкай».

Таксама на іх патрабаванне з сайта было выдаленае
відэа, зробленае ля «Кастрычніцкай» аператарамі «НН».

Кадрэбты аргументавалі гэта шакуючым зместам.

Рэдакцыйны камп'ютары не забралі.
З галоўнага рэдактара «НН» Андрэя Скурко ўзятае
падпіска пра неразгалашванне зместу гутаркі.

Супрацоўнікі КДБ паводзілі сябе карэктна.

Сяргей Гезгала

Эканамічныя санкцыі ЕС супраць Беларусі блакуюцца Італіяй, Грэцыяй, Латвіяй

12 красавіка ў Люксембургу адбылося
пасяджэнне Рады міністраў замежных спраў
Еўрасаюза, на якім разглядалася і справа
ўвядзення эканамічных санкцый супраць Мінска.

Адкрываючы пасяджэнне, кіраўніца
дыпламатыі ЕС Кэтрын Эштан сказала:
«Я перадала свае спачуванні сем'ям, якія страцілі
сваіх любімых або маюць параненых у выніку

таго, што адбылося ў Беларусі. Мы таксама
працягваем сачыць за гэтай сітуацыяй».

Мая Кацыянчыч, прэсавае прадстаўніца
Кэтрын Эштан, сказала, што ніякае канкрэтнае
рашэнне па санкцыях сёння не будзе прынятае.

Пасля выбуху гаворка пра санкцыі глядзелася
б неадарэчна.

Паводле Кацыянчыч, беларускае пытанне

абмяжуецца азнаямленнем прысутных
з апошнімі палітычнымі падзеямі ў Беларусі.

Адзін з дыпламатаў расказаў для радыё «Свабода»,
што Чэхія, Польшча, Славацыя і Швецыя
выступаюць за ўвядзенне кропкавых эканамічных
санкцый супраць Лукашэнкаўцаў. Але супраць санк-
цый выказваюцца Італія, Грэцыя і Латвія.

Мікола Бугай

Важная інфармацыя для тых, хто купляе «НН» у «Белсаюздруку»

«Белсаюздрук», якому належаць усе газетныя
кіёскі Мінска, адмаўляецца браць у продаж больш
чым 1800 экзэмпляраў «Нашай Нівы». Яны распра-
даюцца цалкам. Афіцыйнае вяртанне складала ў
студзені 2—3%. Гэта азначае, што ў рэальнасці купіць
«Нашу Ніву» можна толькі ў сераду. Сапраўды,
многія чытачы тэлефануюць, наракаюць, што газе-
ту купіць цяжка.

На нашы просьбы павысіць колькасць асобнікаў
у продажы «Белсаюздруку» адказаў, што «не плануе
павелічэнне тыражу». Выглядае, што абмежаванне
тыражу мае палітычны характар. Газету раскупля-
юць пастаянныя чытачы, і яна менш трапляе на во-
чы новаму чытачу.

У сувязі з гэтым маем некалькі рэкамендацый:

1. Калі вы не здолелі купіць нумар у кіёсках «Бел-
саюздруку», пытайцеся газету ў найбліжэйшым
аддзяленні «Белпошты» і ў прыватных
распаўсюднікаў. На поштах «Нашу Ніву» таксама
прадаюць.

2. Вельмі рэкамендуем падпісвацца. Так вы бу-
дзеце атрымліваць газету гарантавана. У той жа
час і новыя чытачы будуць сутыкацца з газетай
у кіёсках.

3. Просім кожнага з вас, хто не знаходзіць газе-
ты ў сваім шапіку «Белсаюздруку», адразу кіраваць
кароткі ліст наступнага зместу:

ГРУП «Белсаюздрук»
220050 Мінск, вул. Валадарскага, 16

Я, (імя, імя па бацьку, прозвішча), які пражы-
вае па адрасе ..., не знаходжу ў продажы газеты
«Наша Ніва» ў кіёску №..., дзе я прывык яе ку-
пляць. Прашу павялічыць колькасць экзэмпляраў
гэтай патрэбнай мне газеты, якія паступаюць
у гэты кіёск.

З павагай,

...

Не забудзьцеся падпісацца!

Падпіска праз Рэдакцыю

Цана падпіскі праз Рэдакцыю на
месяц складае 7500 рублёў.

Мы рэкамендуем падпісвацца праз
Рэдакцыю.

Наша сістэма дастаўкі газеты за 4
гады даказала сваю надзейнасць.
Мы зможам дастаўляць Вам газету
хутчэй або з той жа хуткасцю, што
«Белпошта».

Каб штотыдзень атрымліваць
газету, дасылайце адрасы і грошы
за газету.

1) Просім усіх ахвотных падпісачца
паведамляць у Рэдакцыю свае
адрасы і тэлефоны. Гэта можна
зрабіць праз тэлефоны: (017) 284-
73-29, (029) 260-78-32, (029) 618-54-
84, e-mail: dastauka@nn.by, паштовы
адрас: 220050, г. Мінск, а/с 537.

2) Просім у бланку банкаўскага
паведамлення ці паштовага
пераказу дакладна і разборліва
пазначыць адрас, у тым ліку
паштовы індэкс і код пад'езда.

Банкаўскія рэквізіты:

ПВУП «Суродзічы», УНП
190 786 828

Аддз. № 539 ААТ «Белінвестбанк»,
вул. Калектарная, 11, Мінск, код 739
Рахунак атрымальніка:
3012 740 628 011

Від аплата: За газету «Наша Ніва»

Падпіска праз «Белпошту»

Цана гэтай падпіскі — 8520 руб. на
месяц.

Падпісныя індэксы ў каталогу
«Белпошты»: для людзей — 63125,
для прадпрыемстваў — 631252.

Падпісачца можна на кожнай пошце.

Дзякуй падпісчыкам, якія падпісваюцца праз Рэдакцыю

Мікалаю С. з Ганцавіцкага раёна.
Івану П., Алесю Б. з Баранавіцкага раёна.
Людміле Я., Івану Д. з Мядзельскага раёна.
Сяргеню К., Ю. С., Вадзіму Ш. з Брэста.
Іне С. з Барысаўскага раёна.
Івану А., Генадзю Г. з Іўеўскага раёна.
В.Л., Тадэушу Ш., Анатолю Б. з Малад-
зечанскага раёна.

Валерыю Х. з Любанскага раёна
Мікалаю Х. з Шчучынскага раёна.
Аляксандру Б., В.Г., Генадзю К., Сцяпану
Г., В.Г., А.А., Аляксандру Ж. з Мінскага раёна.
Сяргеню В. з Полацкага раёна.
Наталлі Б. з Гродна.
Валерыю Г. з Бешанковіцкага раёна.
Іне С., Вользе Ж., Уладзіміру Д.
з Барысаўскага раёна.
Станіславу П. з Бярозаўскага раёна.

Міліцыя: радыёкіраваная бомба, а не смяротнік

У справе расследавання выбуху затрымалі некалькіх падазраваных і трох «панікёраў».

Першымі на месца здарэння прыбылі ратавальнікі і медыкі. Міліцыя з'явілася праз пазней. Праз дваццаць хвілін пасля выбуху, каля 18.20, да Кастрычніцкай плошчы пачалі з'язджацца аўтазакі са спецазам.

Спецназаўцы ачапілі плошчу і выпяснілі адтуль мінакоў і журналістаў. Такой была першая рэакцыя праваахоўных органаў на тэракт.

Варта зазначыць, што сярод пацярпелых таксама былі супрацоўнікі міліцыі.

Афіцыйныя заявы кіраўніцтва праваахоўных органаў з'явіліся толькі пасля візіту Лукашэнкі на разбураную станцыю. Кіраўніком групы па расследаванні справы Лукашэнка прызначыў намесніка генеральнага пракурора Андрэя Шведа. І загадаў «паспяшацца» з адказам, «хто яны».

Версію таго, што гэта была выпадковая трагедыя, следства адкінула адразу. Па факце выбуху была распачатая справа на падставе часткі 3 артыкула 289 Крымінальнага кодэкса (тэрарызм).

Першыя падазраваныя з'явіліся нечакана хутка. Раніцай аўторка, калі ў Мінск ужо прыбылі два эксперты ФСБ, міністр унутраных спраў Анатоль Куляшоў паведаміў, што міліцыя правярае ўвесь транспарт на расійска-беларускай мяжы.

Праваахоўныя органы пачалі распаўсюджваць фотаробаты падазраваных ў здзяйсненні злачынства. Цікава, што першым фотаробат распаўсюдзіла не беларускае, а расійскае выданне «LifeNews». Беларускія выданні перадрывалі яго адтуль. Чаму так сталася, пакуль няясна.

Як паведаміў Куляшоў, фотаробаты былі складзеныя на аснове сведчанняў відэаважы. Яны, нібыта бачылі двух падазраваных мужчын на станцыі незадоўга да выбуху.

У 12.00 12 красавіка намеснік генеральнага пра-

СЯРГЕЙ ГЕЗГАЛА

курора Андрэя Швед, кіраўнік аперацыйнай групы па расследаванні выбуху, паведаміў аб затрыманні некалькіх чалавек, якіх падазраюць у датычнасці да выбуху. Іх імёны не былі раскрытыя. У Генпракуратуры таксама абверглі чуткі аб тым, што выбух здзейсніў тэрарыст-смертнік. «Існуе вялікая верагоднасць таго, што выбуховая прылада была прыведзеная ў дзеянне дыстанцыйна», — заявіў ў Генпракуратуры.

Адначасова з паведамленнем аб затрыманні падазраваных прыйшлі навіны аб затрыманні трох распаўсюднікаў непраўдзівых звестак аб новых тэрак-

тах у сталіцы. «Усе тры — жыхары Мінска — затрыманыя і змешчаныя ў следчы ізалятар за тое, што праз інтэрнэт-форумы і сацыяльныя сеткі распаўсюджвалі звесткі і інфармацыю пра быццам бы здзяйсненні ў беларускай сталіцы тэрарыстычныя акты: выбухі ў аўтобусах, аўта- і чыгуначным вакзалах», — паведаміла лукашэнкаўскім СМІ крыніца ў Радзе бяспекі.

Пакуль няясна, ці сапраўды пачаліся затрыманні з абвінавачваннем у духу 1930-х, ці гэта толькі качка, запушчаная, каб збавіць хвалю чутак.

Алесь Пілецкі

Патрэбна дакладнасць. Прэс-сакратар МУС Аляксандр Ластоўскі доўга раіўся па тэлефоне з кімсьці перад тым, як выйсці да журналістаў.

Каардынатар расследавання Швед — той самы, што па Бябеніну і Міхалевічу.

Аляксандр Лукашэнка прызначыў каардынатарам расследавання крывавага выбуху не генеральнага пракурора Беларусі Васілевіча, а ягонага намесніка Андрэя Шведа.

Швед раней кіраваў расследаваннем таямнічай гібелі журналіста Алега Бябеніна. Ён жа вывучаў матэрыялы скаргі Алеся Міхалевіча на катаванні ў турме КДБ.

Генпракуратуру чамусьці ўстрывожылі чуткі

Генпракуратура папярэджвае грамадзян аб крымінальнай адказнасці за распаўсюд чутак аб новых фактах тэрарызму.

Як заявіў журналістам кіраўнік следчай групы па расследаванні тэракта Андрэя Швед, органы адсочваюць інфармацыю, а таксама каментарыі ў СМІ ў сувязі з трагедыяй.

12 красавіка ў Мінску распаўсюджваліся непраўдзівыя чуткі аб тым, што ў сталіцы быў узарваны аўтобус №100. Жыхары інфармавалі аб гэтым адзін аднаго, перагружаючы сотавыя сеткі.

Швед супярэчыць Зайцаву: падазраваных няма

Ад пачатку выклікаў няяснасць факт, што фотаробат першым распаўсюдзіла расійскае, а не беларускае выданне. Маўчанне сілавых ведамстваў выдае, магчыма, недахоп каардынацыі.

Падазраваных па справе аб тэракце ў мінскім метро пакуль няма, працэсуальна затрыманых — таксама, паведаміў у эфіры АНТ у праграме «Адкрыты фармат» 12 красавіка намеснік генпракурора, кіраўнік аперацыйнай следчай групы Андрэя Швед.

Між тым раней у панядзелак старшыня Камітэта дзяржаўнай бяспекі Беларусі Вадзім Зайцаў заявіў, што ва ўчыненні тэракту ў Мінску падазраецца малады мужчына неславянскага выгляду ўзросте да 27 гадоў, моцнага целаскладу, ростам 175–180 см. На ім была карычневая куртка і карычневая вязаная шапачка.

Зайцаў прайнфармаваў, што выбуховое прыстасаванне на «Кастрычніцкай» было радыёкіраванае. Паводле першаснай экспер-

тнай ацэнкі, прылада была няпростая.

Адказваючы на пытанне журналістаў, ці магла гэта прылада быць вырабленая ў Беларусі, Вадзім Зайцаў сказаў, што на гэтае пытанне трэба адказаць экспертам.

Аднак у вечаровым эфіры АНТ намеснік міністра ўнутраных спраў Алег Пякарскі заявіў, што органы пакуль не могуць сказаць, што фотаробат, які з'явіўся ў СМІ, «адпавядае асобе, якая здзейсніла злачынства».

Сяргей Гегаля; цыт. БелаПАН

Куляшоў: Правяраем увесь транспарт, асабліва на мяжы з Расіяй

Па словах міністра ўнутраных спраў, верагодна, што выбуховыя знаходзілася пад лавай на платформе насупраць другога вагона. У вынік выбуху ўтварылася варонка дыяметрам каля 80 см. Магутнасць выбуху ў Мінску ў трацілавым эквіваленте складала ад 5 да 7 кг. Выбуховыя былі нашпигаваны металічнымі шарыкамі дыяметрам каля 1 см. На момант выбуху ў дадзеным месцы знаходзілася каля 300 чалавек.

Як паведаміў міністр, цяпер арганізавана праверка ўсяго транспарту, які ўязджае і выязджае з рэспублікі. Пад пільнай увагай — перыметры мяжы ў Віцебскай, Магілёўскай і Гомельскай абласцях.

На ўзмоцнены варыянт нясення службы пераведзены праваахоўныя органы ў месцах масавага збору людзей, на чыгуначных вакзалах, у аэрапортах.

СГ

Металашукальнікі ў метро

Ад раніцы 12 красавіка на канцавых станцыях мінскага метро ўсталяваныя турнікеты з металашукальнікамі. На іншых станцыях спецназаўцы правяраюць сумкі ва ўсіх, хто жадае скарыстацца метро.

Адміністрацыя просіць мінчукоў і гасцей сталіцы не ездзіць у метро з вялікімі торбамі.

КДБ абяцае ўзнагароду за інфармацыю пра тэракт

«Асобам, якія прадставяць фота- і відэаздымкі, зробленую напярэдадні, у момант або пасля выбуху, альбо звесткі аб падрыхтоўцы ці ўчыненні злачынства, гарантуецца канфідэнцыйнасць і адэкватнае ўзнагароджанне», — паведаміў ў КДБ Беларусі.

У аўторак супрацоўнікі КДБ наведлі і Рэдакцыю «Нашай Нівы», каб скапіяваць наяўныя ў Рэдакцыі фота- і відэаматэрыялы з месца выбуху ў мінскім метро.

СГ

Хроніка выбухаў за Лукашэнкам

Ніводзін з іх не быў раскрыты.

1997: Хваля выбухаў па краіне

1 кастрычніка 1997 у пад'ездзе ўласнага дома ў Магілёве ў выніку выбуху закладзенай у смеццэправод бомбы загінуў старшыня дзяржкантролю па Магілёўскай вобласці Яўген Мікалуцкі. Афіцыйна было заяўлена пра тэракт. У тым жа годзе па Беларусі пракацілася цэлая хваля выбухаў: на газакам-прэсарнай станцыі Крупкі Мінскай вобласці, газаправодзе Таржок—Мінск—Івацэвічы,

у судах Савецкага раёна Мінска і Мінскага раёна Заслаўя, а таксама ў пад'ездзе жыллага дома на сталічнай вуліцы Авакяна. Ніхто не пацярпеў, а адказнасць за выбухі на сябе бралі дзве неідэнтыфікаваныя арганізацыі — «Беларуская вызвольная армія» і «Новы парадак».

Верасень 2005: Віцебск

14 і 22 верасня ў Віцебску прагрэмелі выбухі. Ад металічнага начыння самаробных бомб у выніку першага пацярпелі два чалавекі, пасля другога — больш за 40. Не-

каторыя газеты атрымалі паведамленні, у якіх адказнасць за выбухі брала на сябе невядомая «Беларуская народна-вызваленчая армія». Некалькіх актывістаў апазіцыі мучылі ў якасці падазраваных у злачынствах, аднак вінаватыя дагэтуль не асуджаны.

4 ліпеня 2008: Мінск

Да цяперашняй трагедыі ў метро найбуйнейшы тэракт у гісторыі суверэннай Беларусі адбыўся ў ноч на 4 ліпеня 2008 г. Самаробная бомба, начыненая металічнымі дэталямі і схаваная ва ўпакоўку соку, спра-

цавала на скрыжаванні праспектаў Машэрава і Пераможцаў, дзе праходзіў святочны канцэрт у гонар Дня Незалежнасці. На прылеглай да сцэны тэрыторыі знаходзілася каля паўмільёна чалавек. Ніхто не загінуў, аднак за дапамогай да медыкаў звярнуліся 54 чалавекі, 47 з якіх былі шпіталізаваныя. У часе следства былі ўзятыя адбіткі пальцаў у больш як 1,3 млн жыхароў Беларусі. Больш за 100 чалавек прайшлі па справе ў якасці падазраваных. Адрозна пасля таго выбуху Лукашэнка правёў вялікую ператасоўку кадраў у сваім атачэнні.

tut.by; СГ

Чэмпіён Вячаслаў Харанека: «Я не загінуў па чыстай выпадковасці...»

Падчас учарашняга выбуху ў метро на станцыі «Кастрычніцкая» знаходзіўся вядомы беларускі асілак, аўтар больш 120 унікальных сілавых рэкордаў Вячаслаў Харанека.

Вось што ён раскажаў карэспандэнту «Народнай волі».

— Учора на 18.00 у мяне была запланавана сустрэча, якраз на Кастрычніцкай. У 17.45 я ўзняўся па прыступках да танэля, які злучае «Кастрычніцкую» і «Купалаўскую». Стаў спінай да платформы станцыі «Кастрычніцкая» і чакаў чалавека. Прыкладна праз дзесяць хвілін я пачуў моцны хлапок... Зрэагаваў імгненна, хутка прысеў на кукішкі,

гэта мяне і ўратавала... Выбуховая хваля была вельмі моцнай. Ляцелі кавалкі арматуры. Мяне зачэпіла адным з іх. Каб не прысеў, дык галаву дакладна знесла б... Не загінуў па пачаслівай выпадковасці...

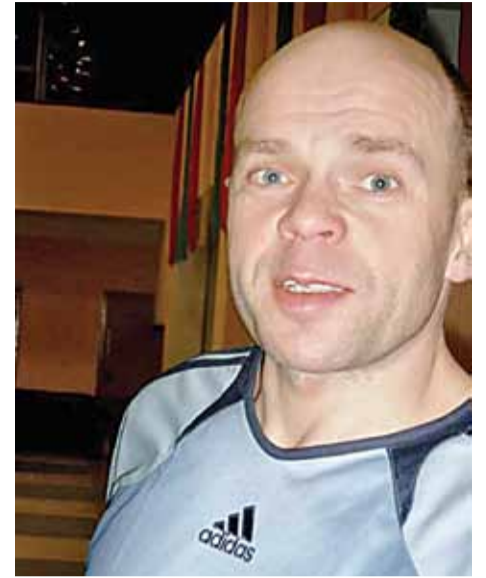
— Што адбывалася на «Кастрычніцкай» адразу пасля здарэння?

— Перад тым як на станцыі знікла святло, яна была моцна задымленая... Паветра было напоўнена пылам, будаўнічай крошкай... Пачалася паніка. Крык. Слёзы. Страшна гэта ўзгадваць... Я кінуўся да выхаду. Дапамог выбрацца на вуліцу яшчэ аднаму маладому хлопцу і толькі там адчуў, што са мной нешта не

тое... Прыгарнуў руку да галавы і ўбачыў, што яна ўся ў крыві... Нейкая жанчына падбегла да мяне, каб аказаць першую дапамогу... Я бачыў, як у гэты момант на «Кастрычніцкую» бягуць людзі з насілкамі... Бачыў акрываўленых людзей. І зразумеў, што мне моцна папчасціла, бо я мог стаяць на сваіх нагах...

Пасля здарэння я звярнуўся па дапамогу ў 3-ю клінічную бальніцу Мінска. Там мне на галаву наклалі некалькі швоў. Сёння я звярнуўся ў паліклініку па месцы жыхарства. Там зрабілі здымак галаўнога мозга. Быццам бы ўсё нармальна...

Паводле nv-online.info

Сотні чалавек здалі кроў

для пацярпелых падчас выбуху.

«Сёння мы прынялі больш за 100 чалавек, збор крыві скончыўся каля 13:00, бо нам трэба яшчэ апрацаваць яе. Усё прайшло добра, мы хочам сказаць дзякуй усім, хто сёння прыйшоў да нас», — распавялі карэспандэнту агенцтва «Інтэрфакс-Захад» у Гарадскай станцыі пералівання крыві.

У ГУ «РНПЦ гематалогіі і трансфузіялогіі» прыём донараў працягваўся да 14:00, кроў здалі каля 200 чалавек.

Прыкладна 160 донараў звярнуліся ў аўторак і ў Гарадскі цэнтр трансфузіялогіі.

СП

Расія, Ізраіль і Вялікабрытанія прапанавалі дапамогу

ў расследаванні тэракта.

Расія, якая мае сумны досвед расследавання такіх здарэнняў, накіравала ў Беларусь групу следчых. Таксама сваю дапамогу ў расследаванні тэракта ў мінскім метро прапанавалі Ізраіль і Вялікабрытанія. Ізраіль накіраваў у Беларусь групу з дзевяці экспертаў-крывіналістаў і медыкаў.

Падрыхтаваў СП

«Я з параненымі нагамі сам выйшаў з метро і паехаў на таксі ў шпіталь»

25-гадовы танцор Павел Гулько ў момант выбуху ехаў на рэпетыцыю.

Хлопец цяпер знаходзіцца ў 2-й гарадскай клінічнай бальніцы з аскепавымі раненнямі ног.

— На «Кастрычніцкай» адчыняюцца дзверы, я іду на платформу, і рап-

там раздаецца выбух! Я адчуў невялікі штуршок і тут жа паглядзеў уніз на свае ногі. Тое, што я ўбачыў, стала для мяне шокам! У мяне былі парванія джынсы і праз дзіркі былі бачныя кавалкі мяса. Я агледзеўся — з правага боку ўсё было ў дыме, відаць былі людзі ў лужынах крыві. З левага боку перона ўсё было нармальна, хадзілі людзі — ніхто не разумее, што адбыло-

ся. Я не адчуваў ні болю, нічога... Было толькі адно жаданне: выбрацца з метро. Я сам падняўся па эскалатары, выйшаў на вуліцу і выклікаў таксі, каб дабрацца да шпітала, — раскажаў «Камсамолцы» 25-гадовы мінчук Павел Гулько.

Малады чалавек спадзяецца, што ў хуткім часе паправіцца і зможа танцаваць.

Паводле kr.by

Да беларускіх пасольстваў нясуць кветкі і знічы

У аўторак масквічы і госці расійскай сталіцы прыносілі кветкі да будынку пасольства Беларусі. Каля дымісіі ставілі запаленыя свечкі і ўскладалі кветкі: гваздзікі і ружы. Людзі прыносілі запіскі з надпісамі: «Памятаем, смуткуем», «Беларусь, мы з табой. Трымайцеся».

Кветкі з'явіліся каля пасольства Беларусі ва Украіне ў Кіеве. Супрацоўнікі пасольства атрымліваюць спачуванні па тэлефонах і электроннай пошце.

Увечары 11 красавіка кветкі і знічы з'явіліся каля беларускага пасольства ў Варшаве.

Падрыхтаваў СП

Аднаўленне працы Маскоўскай лініі метро адкладаецца

Раней меркавалася, што Маскоўская лінія будзе запушчана 13 красавіка, аднак затым тэрміны аднаўлення руху па першай лініі былі перанесеныя.

Аператыўна адрамантаваць станцыю, на якой 11 красавіка адбыўся тэракт, Лукашэнка даручыў гарадскім ўладам на экстранай нарадзе пасля выбуху ў метро.

Другая лінія метрапалітэна — «Аўтазаводская» — працуе цяпер у поўным аб'ёме.

З мэтай ажыццяўлення перасадкі паміж першай і другой лініямі метро будзе арганізавана

праца часовага аўтобусага маршруту № 33 ст. м. «Інстытут культуры» — ст. м. «Плошча Перамогі» з выкананнем усіх прыпынкаў па трасе руху. Празныя дакументы на метро сапраўдныя для праезду ў аўтобусах № 33. Рух аўтобусаў маршруту № 100 будзе арганізаваны па ранейшай схеме — ад аэрапорта Мінск-1 да аўтавакзала Маскоўскі. Колькасць аўтобусаў на маршруце № 100 будзе павялічана.

Наперыяд закрыцця першай лініі метрапалітэна празныя дакументы на метро дзейнічаюць ва ўсіх відах

гарадскога пасажырскага транспарту, апрача маршрутных таксі.

Павялічана колькасць рухомага саставу на аўтобусным маршруце № 100, тралейбусных маршрутах № 3, 33, 44, 46, 53, трамвайных маршрутах № 1, 6, 12 красавіка арганізавана праца часовага аўтобусага маршруту № 33 ст. м. «Інстытут культуры» — ст. м. «Плошча Перамогі» з выкананнем усіх прыпынкаў па трасе руху. Рух аўтобусаў маршруту № 100 арганізаваны да станцыі метро «Уручча».

БелаПАН

Палкоўнік Барадач: Выбухоўку падклалі супрацоўнікі адной са спецслужбаў

Палкоўнік вайсковага спецназа ў адстаўцы Уладзімір Барадач выклаў версію мінскага тэракта: ахвяра сярод апазіцыі, якую абвінавацяць у выбуху, ужо знойдзена.

Вось што ён, у прыватнасці, піша: «Першае пытанне. Каму выгадна? Расіі? Не, Расія, схаваўшы галаву ў пясок, сканфужана падтрымала і змушаная цяпер з усіх сухажылляў выпягваць Лукашэнку з палітычнага і эканамічнага калапсу. Яна не гатовая ў бліжэйшыя два гады замяніць свайго стаўленіка. Пагаршаючы становішча Лукашэнкі, яна стварае сама сабе цяжкасці.

Апазіцыя. Лідары апазіцыі, якія баяцца падрыхтаваць нават план вулічных мерапрыемстваў, памруць ад адной думкі пра падрыхтоўку і, ужо тым больш, пра правядзенне тэракта. Акрамя таго, для апазіцыі гэта палітычная смерць. І ўлады выгодна сёння выявіць менавіта гэты след.

Я выключваю заходні след. Наіўны Запад карміў і падтрымліваў лукашэнкаўскую апазіцыю на працягу 17 гадоў. І цяпер ён у шоку і не хоча ў гэтым сабе прызнацца. Пакуль ён здольны паўплываць толькі на сэксуальную арыентацыю Раманчукоў, Мілінкевічаў, і не больш за тое. Запад вырашае цяпер асноўны пытанні ў Афрыцы, Лівіі. Беларусь пакінута пакуль што Расіі. Таму ніякага сэнсу

ў Захадзе няма здзяйсняць тэракты ў гэтай краіне.

Рэжым. Нелегітымны рэжым як ніколі, адразу пасля выбараў на мяжы палітычнага і эканамічнага банкруцтва. Галапуючая інфляцыя, рост цэн, падзенне даходаў выклікае нянавісць і недавер да рэжыму.

Кандыдаты ў прэзідэнты Саннікаў, Статкевіч, Някляеў, Вус, якія прадказвалі такую карціну яшчэ ўчора, знаходзяцца пад арыштамі ці ў турмах. Акрамя таго, краіна напярэдадні паказальнага палітычнага працэсу. Павежаныя ў грамадстве людзей будуць вінаваціць у падрыхтоўцы незаконнага захопу ўлады, асноўным сведчаннем якога з'яўляюцца пабітыя шыбы ў дзвярах адміністрацыйнага будынка. Грамадская думка на баку падсудных.

Пасля адкрытага, хлуслівага судзілішча Беларусь чакала б імклівае эканамічнае падзенне і страта іміджу рэжыму.

Якія задачы вырашаюць выбухі ў дадзенай сітуацыі?

Гэты выбух звязаны, безумоўна, са змовай апазіцыі ад 19 снежня,

Мінчукі нясуць кветкі да Кастрычніцкай.

кіраванай Захам. Будзе знойдзены чалавек, звязаны з якімсьці апазіцыйным рухам, які быў побач з пакетам, знойдуць у яго на адзежы хімічныя элементы, пакінутыя ў выніку кантакту з выбуховымі рэчывамі і сродкамі падрывання, знойдуць у яго ідэнтычныя элементы выбухной прылады ў каморы — і злачынства будзе «раскрыта».

«Чалавек гэты абраны ўжо спецслужбамі, — робіць гіпотэзу палкоўнік Барадач, — апасля таго, як яго зафіксавалі камеры назірання на станцыі (а ён сапраўды быў на гэтым маршруце), спецыялісты ўсталявалі пад лаву выбухоўку, выйшлі ў бяспечную зону, дачакаліся прыходу цяжкіх і прывялі выбухную прыладу ў дзеянне. Чалавек яшчэ ўявіць сабе не можа, якое пекла яму давядзецца

прайсці на гэтай зямлі, з'яўляючыся разменнай і ўсімі пагарджанай манетай у гэтым палітычным спектаклі. Гэту ахвяру абстаўляюць цяпер рэчывымі доказамі», — мяркуе палкоўнік Барадач.

СТ

Нагадаем, што ў рубрыцы «Меркаванні» публікуюцца артыкулы, якія могуць супадаць, а могуць і не супадаць з меркаванням Рэдакцыі.

Генпракуратура папярэдзіла Мілінкевіча, Старыкевіча і Костку

Але забылася пра Мусіенку і Давыдзьку.

За «распаўсюджанне неабгрунтаванай інфармацыі аб трагічных падзеях у Мінскім метраполітэне» Генпракуратура вынесла папярэджанні лідару Руху «За свабоду» Аляксандру Мілінкевічу, рэдактару інтэрнэт-газеты «Салідарнасць» Аляксандру Старыкевічу і былому супрацоўніку КДБ Валеру Костку.

«Неабгрунтаваныя звесткі і думкі, накіраваныя на дыскрэдытацыю беларускага грамадства і дзяржавы», — гаворыць пра іх заявы і артыкулы пракуратура.

У паведамленні пракуратуры гаворыцца, што названыя асобы з папярэджаннем пагадзіліся і «абавязаліся ў далейшым выключыць са сваёй дзейнасці факты распаўсюджвання неабгрунтаванай інфармацыі».

«Гэта не так, — абвергнуў сп.Старыкевіч у размове з карэспандэнтам «НН». — Я не

згодны з папярэджаннем». Ён дадаў, што размова з пракурорам была ветлівай і кожны застаўся пры сваім.

А.Старыкевіч не ведае, чаму менавіта ён атрымаў папярэджанне: «Гэта ў Генпракуратуры трэба пытацца. Я ўвогуле трапіў у ядрэнную кампанію». Выбітны журналіст абядае працягваць сваю прафесійную дзейнасць і публікаваць матэрыялы аб тэракце. «Прычым асвятляючы розныя пазіцыі. У гэтым заключаецца праца

журналіста», — зазначыў Старыкевіч.

Аляксандра Мілінкевіча, як і А.Старыкевіча, папярэдзілі аб адказнасці праз тэлефон. «Мне сказалі, што мае словы перашкаджаюць следству. Папярэдзілі аб адказнасці за зробленыя заявы. Аднак я, шчыра кажучы, не разумею, што ў маіх словах магло перашкодзіць следству. Працягваю даваць інтэрв'ю, агучваю свае меркаванні», — паведаміў А.Мілінкевіч.

АП

Лукашэнкаўскі палітолаг Мусіенка: «Тэракт — вынік залішняга лібералізму да апазіцыі»

Кіраўнік аналітычнага цэнтра «Экаом» Сяргей Мусіенка лічыць тэракт у мінскім метро 11 красавіка вынікам «папушчальніцтва і залішняга лібералізму ўладаў у стаўленні да апазіцыі».

Матывуючы у гутарцы з карэспандэнтам агенцтва «Інтэрфакс-Захад» сваё меркаванне, палітолаг адзначаў, што «пад ціскам так званай» сусветнай праваабарончай грамадскасці «крымінальныя справы ў дачыненні да пагромшчыкаў Дома ўрада 19 снежня 2010 перакваліфікуюцца так,

каб у выніку мінімізаваць заслужанае пакаранне, а некаторых пагромшчыкаў наогул павыпускалі з СІЗА».

«Адзін з актывістаў апазіцыі [экс-кандыдат у прэзідэнты Казулін] стаў раздаваць інтэрв'ю, у якім паспяшаўся абвінаваціць дзеючую ўладу ў арганізацыі тэракта. Маўляў, гэта зроблена для таго, каб адцягнуць людзей ад сацыяльна-эканамічных праблем», — сказаў С.Мусіенка. Ён лічыць такія заявы «абсурднымі па сваёй сутнасці».

СТ

Давыдзька: нашай краіне абвясцілі вайну

У праграме «Белорусское времячко» на канале «Лад» старшыня Бельдзяржтэлерадыйкампаніі Генадзь Давыдзька сказаў, што на перадачу пазваніў неведомы, які сказаў: «Ага, так і трэба вам. Мы і далей так будзем рабіць. Яшчэ болей, таму што пры ўладзе

не тыя людзі, хто трэба!» «Не ўсе разумелі гэта 19 снежня, — працягваў Давыдзька, — не ўсе разумелі, калі з-за мяжы патрабавалі санкцыяў, не ўсе разумелі падчас арганізацыі валютнай і цукровай панікі, што нашай краіне абвясцілі вайну. Цяпер гэта стала зразу-

мела. Нам абвясцілі вайну!» Такім чынам, рулявы ідэалагічнага рухара Лукашэнкаўцаў звязав у адно паслявыбарныя пратэсты, эканамічныя праблемы і сённяшні тэракт. Застаецца чакаць, хто будзе прызначаны вінаватым.

Алесь Пілецкі

Казулін: Каму выгадна?

«Камусьці вельмі выгадна, каб увага ад сацыяльна-эканамічных праблем пераклалася на нешта іншае», — сказаў Газеце.Ru экс-кандыдат у прэзідэнты ад апазіцыі Аляксандр Казулін. Ён таксама адзначаў, што пасля нарады прэзідэнта Аляксандра Лукашэнкі з сілавымі структурамі краіны «мы пачуем шмат усяго цікавага».

Аляксандр Казулін заявіў, што абставіны таго, што адбылося 11 красавіка, высветляцца толькі пасля таго, як улады раскрываць акалічнасці тэракта 3 ліпеня.

СТ

Мілінкевіч: выбух выгадны тым, хто хоча справакаваць палітычныя рэпрэсіі

Лідар Руху «За Свабоду» Аляксандр Мілінкевіч перакананы: тэрарызм — гэта не наша гісторыя і традыцыя. Здзяйсненне тэракта выгаднае тым сілам у краіне і за яе межамі, што зацікаўленыя ў дэстабілізацыі абстаноўкі ў Беларусі. Гэтым сілам важна справакаваць яшчэ больш жорсткія палітычныя рэпрэсіі і ў выніку руйнаваць шанец нашай дзяржавы на сўраінтэграцыю, аслабляць яе незалежнасць, заявіў ён.

СТ

Дзясяткі краін выказалі спачуванні беларусам

Першым увечары 11 красавіка выказаў афіцыйныя спачуванні прэзідэнт Расіі Дзмітрый Мядзведзеў. На працягу наступных пасля выбуху гадзін прыходзілі спачуванні ад кіраўнікоў Ізраіля, Казахстана, Латвіі, Літвы, Польшчы, Украіны, Фінляндыі, Эстоніі. Словы падтрымкі выказалі генсек ААН Пан Гі Мун, дзейны старшыня АБСЕ, міністр замежных спраў Літвы Аудронюс Ажубаліс і дырэктар офіса Беларусі, Украіны і Малдовы бюро Еўропы і Еўразіі дзярждэпа ЗША Лорэнс Сілверман.

Спачуванні ад беларусаў свету

«Страшная трагедыя для ўсяго беларускага народа. Хай Гасподзь дасць сіл перажыць гэтае гора!» — гаворыцца ў звароце ўправы Згуртавання беларусаў свету «Бацькаўшчына».

На «Беларускі партызан» партызанскімі сцежкамі

Дзяржаўная інспекцыя па электрасувязі ўнесла сайты Charter97.org і Belaruspartisan.org у спіс абмежаванага доступу.

Адпаведную пастанову Генпракуратура вынесла яшчэ 23 сакавіка. Падставай для блакавання непажаданых сайтаў, паводле беларускіх уладаў, з'яўляецца Закон «Аб масавых мерапрыемствах у Рэспубліцы Беларусь». «Мы даўно гэтага чакалі, рашэнне не стала нечаканасцю ні для нас, ні для нашых чытачоў. У нас неаднаразова з'яўляліся публікацыі, дзе тлумачыліся альтэрнатыўныя шляхі доступу да сайтаў у выпадку блакавання, у прыватнасці праз проксі-серверы», — паведаміў карэспандэнту «НН» рэдактар «Беларускага Партызана» Павел Шарамет. На яго думку, падобныя абмежаванні будуць толькі спрыяць развіццю незалежнага сегмента беларускага інтэрнэту: «Такія дзеянні толькі ўздымуць цікавасць да нас».

правайдараў не ўдалося. «У нас няма адказаў на вашы пытанні», — казалі яны.

Даведацца, колькі цяпер сайтаў у «чорным спісе», немагчыма — ён даступны толькі правайдарам. На сайце інспекцыі ёсць і адкрыты спіс такіх сайтаў, аднак ён пусты — там няма ніводнага запісу.

«Мы не можам паведаміць вам, да якіх сайтаў абмежаваны доступ, колькі іх, якога характару. Гэта закрытая інфармацыя, прызначаная толькі інтэрнэт-правайдарам», — паведаміў супрацоўнік ДІЭ.

Аднак існуе некалькі шляхоў, якія дазваляць абысці ўсе абмежаванні. Самы просты спосаб — выкарыстанне сайта-ананімайзера ці проксі-сервера. На старонку газеты трэба будзе заходзіць не наўпрост, а ў абыход. Дзе шукаць ананімайзеры? Дастаткова на любым сайце-пошукавіку набраць «веб-проксі» ці «веб-ананімайзер» — і з'явіцца дзясяткі варыянтаў. Калі нейкі з ананімайзераў не працуе — а закрываюцца яны часта, — варта пашукаць іншы.

Алесь Пілецкі

Графіці на чыгуначнай станцыі «Беларусь» у Заслаўі.

З'явіўся сайт імя Пятра Пракаповіча

На ім — навіны пра сітуацыю на валютным рынку з вострымі сатырычнымі акцэнтамі.

У сёння з'явіўся сайт prokorovi.ch, прысвечаны сітуацыі на валютным рынку краіны. Яго аўтары збіраюць і перадрукоўваюць з іншых навінных рэсурсаў інфармацыю, якая тычыцца фінансавай сітуацыі ў Беларусі, палітыкі дзяржавы ў гэтым кірунку і спадарожных тэмаў.

Навіны аздабляюцца сцёбнымі цэтлікамі (напрыклад, пад каментаром

Зімоўскага — «мыйце рукі з мылам»), якія дазваляюць меркаваць, што стваральнікі думаюць пра тую ці іншую інфармацыю.

«Задача гэтага сайта, — паведамляецца ва ўступным слове ад стваральнікаў, змешчаным побач з партрэтам Пракаповіча, — прадухіліць паніку на валютным рынку Беларусі і даць магчымасць усім грамадзянам нашай краіны спакойна і без клопату абменьваць валюту па самым выгдным курсе ў сваім родным горадзе. Насуперак пашырэнню пераканан-

ням, трэба гэта не толькі рэспектабельным валютчыкам у спартыўных штанах і са скуранымі барсеткамі, і не столькі крэдытным арганізацыям тых краін, дзе нас яшчэ не ведаюць і чакаюць, але кожнаму беларусу. Мы будзем прыкладаць усенамаганні для своечасовага і поўнага інфармавання вас пра грапова-кредытную палітыку краіны ў раздзеле навін, а акрамя гэтага, дамо вам магчымасць пазнаёміцца з людзьмі, у якіх ёсць самы каштоўны і неабходны цяпер тавар — валюта».

СМ

Расійская ФСБ хоча забараніць Skype і Gmail

Бо не кантралюе перапіску на гэтых рэсурсах.

ФСБ бачыць у сервісах Skype, Gmail і Hotmail пагрозу нацыянальнай бяспецы і прапанавала іх забараніць. Фактычна спецслужбы прызналі, што не маюць доступу да пошты Gmail і не могуць кантраляваць зносіны па Skype.

Пасля бурнай дыскусіі было вырашана стварыць міжведамасную працоўную групу, якая да 1 кастрычніка павінна выпрацаваць прапановы ўрада.

СП

Вікторыя Азаранка — пятая ракетка свету

11 красавіка быў абнародваны новы рэйтынг-ліст Жаночай тэніснай асацыяцыі.

Дзякуючы перамозе на турніры ў Марбелі, дзе беларуская тэнісістка з лікам 6:3, 6:2 перамагла румынку Ірыну-Камелію Бегу, Вікторыя Азаранка ўзнялася на пяты радок у сусветным рэйтынгу. Дагэтуль найлепшым дасягненнем беларускі было 6-е месца.

Турнір у Марбелі стаў другім запар пераможным для беларускі. На мінулым тыдні яна стала пераможцай прэстыжнага турніру ў Маямі, а наогул гэта ўжо сёмы тытул Вікторыі ў турнірах у індывідуальным разрадзе.

Цяпер у Азаранкі — 4 630 балаў. Вышэй за яе — Каралін Вазняцкі

(Данія, 9 930), Кім Клейстэрс (Бельгія, 8 115), Вера Званарова (Расія, 7 815), Франчэска Ск'явоне (Італія, 5 171). На 6-м месцы — Саманта Стосур (Аўстралія, 4 606).

У чэмпіёнскай гонцы WTA Вікторыя Азаранка знаходзіцца на 4-м месцы з 2 056 баламі. Першыя тры месцы займаюць Каралін Вазняцкі — 3 731, Кім Клейстэрс — 3 030, Вера Званарова — 2 156.

АГ

На беларускім інтэрнэт-аўкцыёне выставілі купюру 100 даляраў

Лот пратрываў паўтара дня і быў зняты адміністрацыяй сайта.

Купюру наміналам \$100 выставілі на таргі інтэрнэт-аўкцыёна аў.by апоўдні ў суботу. Відавочна, гэта быў жарт, выкліканы валютным крызісам у Беларусі. Пры жахлівым валютным ажыятажы ў Беларусі каму хочацца здаваць валюту ў абменнікі па курсе, прапанаваным Нацбанкам? У апісанні пазначалася, што банкнота 2006 г. выпуску, знаходзіцца ў выдатным стане, колер — зялёны.

Наведнікам было прапанавана купіць купюру, даўшы сваю цану, вышэйшую за курс Нацбанка. Вечарам у нядзелю за \$100 прапаноўвалі 355 тыс. рублёў. Але а 19-й гадзіне нядзелі лот быў зняты з таргоў адміністрацыяй аў.by. (ён быў дзейны да 16 красавіка). За паўтара дня лот прагледзелі 3 967 чалавек. У каментарых жартавалі, што аўкцыён выйграе Пятро Пракаповіч.

АГ

Январь 2012 | Первая стадия психического заболевания "Валютофобия" фото предоставлено медицинским журналом "Властелин Календар"

Блогер flasherrr выклаў у сваім дзённымі сатырычны календар-прагноз на 2012 г. Тут і праблемы з валютай, і харчовая паніка, і Астравецкая АЭС.

Пад Наваградкам усталявалі гіганцкі вятрак

Ён будзе выпрацоўваць 1/6 неабходнай для горада электраэнергіі.

Праз некалькі тыдняў у вёсцы Грабнікі, што пад Наваградкам, запрацуе гіганцкі вятрак кітайскай фірмы HEAG коштам \$3 мільёны. Яго ўсталявалі на вышыні 315 м над узроўнем мора — на адной з найвышэйшых гор краіны. Да ўстаноўкі праклалі праз поле асфальтаваную дарогу.

Магутнасць ветрака складае 1,5 мВт пры неабходных для горада 9 мВт. У будучыні тут плануець усталяваць яшчэ 6-8

установак, каб цалкам забяспечыць Наваградск электраэнергіяй.

У Грабнікі вятрак трапіў з Кітая па моры праз Гамбург. У Беларусі не знайшлося неабходнай тэхнікі для мантажу ветрака. Давялося шукаць у суседзяў. Палякі запрасілі 35 тыс. еўра за суткі за арэнду шматтоннага крана, расійцы — у 5 разоў менш. З імі і заключылі дамову. Мантаж ветрака зацягнуўся з прычыны моцнага ветру. Таму, магчыма, працаваць ён пачне ў пачатку мая, а не пры канцы красавіка, як планавалася раней.

Сямён Печанко

Тэхнічныя характарыстыкі:
Магутнасць: 1,5 мВт.

Вышыня: 122 м (лопасць знаходзіцца ў верхняй кропцы). Вага адной лопасці: 6 т.

Мінімальная хуткасць ветру, пры якой пачынае працаваць вятрак: 3 м/с.

Сямён Печанко

Вялікдзень — 24 красавіка

Сёлета, як і год таму, яго разам святкуюць каталікі, праваслаўныя і пратэстанты.

Вялікдзень — дзень уваскрасення Ісуса Хрыста. Напярэдадні свята ці на самым яго пачатку людзі нясуць асвячаць у храм розныя стравы: яйкі, пірагі, мяса, сыр, соль.

Кастусь Магушыч

У клуба 5000 з'явіўся сайт

Суполка, што збірае грошы для анкахворых дзяцей, займела сваю старонку ў нэце.

Цяпер даведацца пра дзейнасць Клуба 5000 і далучыцца да суполкі можна на сайце club5000.of.by.

Прынцып дзеяння Клуба 5000: яго сябры раз на месяц выдаткоўваюць на патрэбы хворых дзяцей невялікую суму — ад 5000 тысяч рублёў на кашалёк Easy Pay № 08492425. Зрабіць гэта можна ў любым паштовым аддзяленні.

СП

Новая рэзідэнцыя Лукашэнкі ці турбаза?

Кіраўніцтва справамі прэзідэнта будзе на Браслаўшчыне адпачынкавы комплекс.

На мінулым тыдні з'явілася інфармацыя, што на беразе возера Воласа Паўночны пад Браславам будуць яшчэ адну рэзідэнцыю для Аляксандра Лукашэнкі. Сайт westki.info спаслаўся на словы аднаго з будаўнікоў. Той заявіў, што «каб зрабіць прыстань, былі завезеныя тысячы тон пяску. Рэзідэнцыя будзе аточаная пяццю кіламетрамі агароджы з бярвення, кожны пралёт якой каштуе 1,2 млн рублёў. Там будуць пастаянна працаваць шэсцьдзясят чалавек абслугоўваючага персаналу». Па яго словах, здача аб'екта запланавана на май.

У прэс-службе Адміністрацыі прэзідэнта не сталі каментыраваць такую інфармацыю. Спаслаліся на адсутнасць начальніка Паўла Лёгкага, які знаходзіцца ў камандзіроўцы. Маўляў, толькі ён можа пацвердзіць альбо аспрэчыць нешта.

Затое ў Браслаўскім райвыканкаме паведамілі, што будаўніцтва

вядзе Галоўнае ўпраўленне капітальнага будаўніцтва Кіраўніцтва справаў прэзідэнта. Раённы чыноўнік, праўда, не змог удакладніць, што гэта за аб'ект узводзіцца. Начальнік упраўлення Уладзімір Гаканаў паведаміў пра будаўніцтва турыстычнага комплексу. З пяці дамкоў. Будуюць, каб можна было і «зарабляць валюту, якой нідзе няма». Упэўнены ён, што там і «высокія дэлегацыі» можна будзе прыняць.

Па словах Гаканава, комплекс можа быць завершаны да канца года. Але дакладных тэрмінаў ён не назваў. А што да «чутак», дык чыноўнік прапанаваў лобаму ахочаму прыехаць на месца і паглядзець на аб'ект. Маўляў, будоўля адкрытая для наведвання.

Будаўніцтва на беразе возера вядзецца з лета мінулага года. Адзін з жыхароў Браслава паведаміў, што неафіцыйна гавораць пра рэзідэнцыю Лукашэнкі. І нібыта

Возера Волас Паўночны

знаходзіцца ў лесе за 6,5 км на паўночны ўсход ад Браслава ля вёскі Лявошкі. Належыць да групы Браслаўскіх азёр, уваходзіла ў Міжазёрны ландшафтны заказнік.

хутка будзе перакрыты пад'езд да возера.

У Нацыянальным парку «Браслаўскія азёры», у які ўваходзіць і возера Воласа Паўночны, не сталі тлумачыць, што за будоўля ідзе на беразе возера. Паралі звартацца ў Адміністрацыю прэзідэнта. Маўляў, будаўніцтва — дзяржаўная таямніца. І яшчэ папярэдзілі быць «асцярожным з пытаннямі, якія вы задаеце».

Сам Нацпарк падпарадкаваны Кіраўніцтву справаў прэзідэнта. Адна з асноўных задач апошняй структуры — захаванне ўнікальных запаведных месцаў Беларусі, якія маюць на-

цыянальнае і міжнароднае значэнне.

Яшчэ некалькі гадоў таму побач з возерам Воласа Паўночны забараняліся змяненне натуральнага стану, рух транспарту, выпас жывёлы. Возера Воласа Паўночны ўваходзіла ў Міжазёрны ландшафтны заказнік. Па беларускім заканадаўстве, прэзідэнт мае права сам прымаць рашэнне пра ўвядзенне ці вывядзенне пэўнай тэрыторыі з межаў заказніка. У 2008 годзе статус заказніка ўвогуле знялі. А ўважлі «асаблівыя зоны», улік якіх возера ўжо не трапіла.

Сяргей Макаравіч

Сумар запеў

Новы экстравагантны ўчынак старшыні Брэсцкага аблвыканкама. Аўтар сцверджання, што Лукашэнка вышэйшы за Бога, цяпер запісаў музычны дыск.

Кіраўнік Брэсцкага аблвыканкама ў музыцы, запісаўшы дыск з песнямі.

«У Канстанціна Андрэевіча — лірычны тэнор і абсалютны слых», — перадае словы спецыялістаў упраўлення культуры Брэсцкага аблвыканкама газета «Советская Белоруссия». Менавіта яны ўгаварылі старшыню заспяваць.

Чыноўнік раскажаў, што спачатку паўгода ўгаворвалі яго, а калі ён нарэшце пагадзіўся, запісаў дзве песні, праслухаў іх, то зразумеў, «што трэба запісаць больш». Так з'явілася яшчэ восем песень. «Памойму, нядрэнна выйшла», — прызнаўся Сумар.

Запісаўся дыск у суправаджэнні ансамбля народных інструментаў

«Сябрына» падкіраўніцтвам Віктара Дзяміянока на сцэне Тэльмаўскага дома культуры. Прэм'ера прызначаная на пачатак 2012 г.

«Я запісаў для сябе, для сям'і, для дзяцей, унукаў. Пройдуць гады, яны змогуць паслухаць. Кажаче, пусціць у продаж? Паглядзім, як будзе», — кажа Канстанцін Сумар. Наклад дыска пакуль невядомы, але чыноўнік не выключыў яго павелічэнне ў дабрачынных мэтах.

Застаецца спадзявацца, што пасля выхаду ў адстаўку кіраўнік вобласці не патрапіць у «чорны спіс» і зможа працягнуць сваю кар'еру на сцэне.

СП

Кадафі больш не доктар?

У спісе ганаровых дактароў Белдзяржуніверсітэта інфарматыкі і радыёэлектронікі яго больш няма.

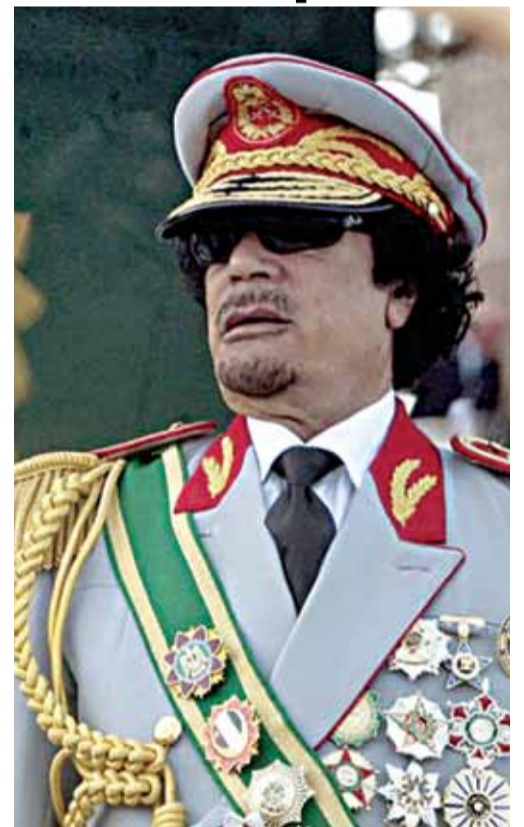
Ва ўпраўленні міжнароднага супрацоўніцтва БДУІР «НН» адмовіліся каментыраваць прычыну знікнення лідара Джамахірыі з ганаровых спісаў. «Вы не першы сёння тэлефануеце», — адзначыла загадчыца ўпраўлення Ганна Цітовіч. Яна сказала, што не разумее, чаму ўсім так цікава, што здарылася з Кадафі. Па яе словах, ёй асабіста больш важны лёс васьмнаццаці лівійскіх аспірантаў, якія вучацца ў Беларусі і якімі аглякуцца ўпраўленне.

Навіна пра тое, што Кадафі атрымаў ганаровага доктара БДУІР «за значны ўклад у развіццё адукацыі і навукі, а таксама за ўмацаванне супрацы між ВУН Рэспублікі Беларусь і Вялікай Сацыялістычнай Народнай Лівійскай Арабскай Джамахірыі», з'явілася пасля таго, як у Лівіі мірныя пратэсты пачалі душыць танкамі і авіяцыяй. У байнэце паўжартам пачалі казаць пра БДУІР як пра верагоднае месца працы для Кадафі ў выгнанні.

Пазней з'явілася інфармацыя, што Кадафі застаецца ганаровым доктарам БДУІР, а ягонае фота знялі, бо «на ім ён быў сам на сябе не падобны». Дзіўная матывацыя, калі ўлічыць, якая колькасць фотаздымкаў Кадафі.

Да свайго знікнення з сайта БДУІР Кадафі дзямліў там месца ў ганаровым спісе з прафесарамі нямецкага ўніверсітэта г. Вуперталь Людвігам Езэфам Балькам, Волькерам Ронге, Францам Іосіфам Ін дэр Смітэнам, прафесарам Беластоцкага тэхнічнага ўніверсітэта Анатолям Якаўлюком, нобелеўскім лаўрэатам Жарэсам Алфёравым, акадэмікам Акадэміі навук Азербайджана Абасавым Алі Мамед аглы.

Сямён Печанко

Сідорскі з жонкай адпачываў у Чэхіі

Жонка былога прэм'ер-міністра Сяргея Сідорскага расказала, дзе цяпер яе муж і чым займаецца.

Датэлефанавацца Людміле Сідорскай было няпроста. На незнаёмыя нумары, як папярэдвалі людзі з яе асяроддзя, яна не рэагуе, палітычныя тэмы з журналістамі не абмяркоўвае.

Некалькі тыдняў таму журналісты ўжо спрабавалі з ёй звязацца. Аднак жонка экс-кіраўніка ўрада Беларусі была «па-за зонай дзеяння сеткі», што толькі дало пытанні. І вось 6 красавіка на іншым канцы дроту пачуўся ветлівы голас Людмілы Сідорскай.

— Ведаеце, ходзяць розныя чуткі, бо пра Сяргея Сяргеевіча нічога не чуваць. Кажуць, што вы пераехалі ў Германію...

— Мы нікуды не зніклі, нікуды не пераехалі. Дома. У Мінску.

— Некалькі тыдняў таму вы працяглы час былі недаступныя. Некуды ўсё-ткі з'езджалі?

— На тры тыдні ездзілі адпачываць у Чэхію. Не да сяброў. Проста купілі пуцёўку... Вярнуліся паўмесяца таму.

— Сяргею Сяргеевічу прапаноўвалі нейкую пасадку ў Беларусі ці, можа, паступалі прапановы з-за мяжы? Наогул, ён разглядае цяпер нейкія варыянты працаўладкавання?

— [Паўза.] Я не магу адказаць на

гэтае пытанне. Пра гэта лепш гаварыць з ім... Хоць ад інтэрв'ю ён цяпер устрымліваецца. Магу толькі сказаць, што Сяргей Сяргеевіч пакуль адпачывае, а таксама з задавальненнем займаецца навуковай дзейнасцю. Ён жа доктар тэхнічных навук [у 1976 годзе скончыў электратэхнічны факультэт Беларускага інстытута інжынераў чыгуначнага транспарту. Спецыяліст у галіне вакуумна-плазмавых тэхналогій, — Рэд.]. Плюс інтэрнэт, кнігі...

— Вы згадалі інтэрнэт. Ён актыўны карыстальнік?

— У асноўным вывучае тэхнічныя навінкі і навуковыя выданні. «Даганяе» тое, што раней не паспяваў праз сваю занятасць. Плюс, вядома, навіны. У першую чаргу эканамічнай

тэматыкі. Больш за ўсё яго хвалюе эканамічная сітуацыя ў краіне.

— Мусяць, у курсе, што многія суайчыннікі пазбаўляюцца ад беларускага рубля, скупляючы валюту. У чым ваша сям'я захоўвае зберажэнні?

— [Паўза.] У нас няма нейкага «склада». У нас дарослыя дзеці, унукі... Яны жывуць асобна. Мы ўдвая. Вельмі доўга жылі ў крадэйт. Так што ніякіх зберажэнняў у нас няма.

— Але вы, напэўна, чулі прагнозы, якія ваш муж робіць з нагоды нашай эканамічнай будучыні...

— [Паўза.] Людзям, якія ў яго гэтым цікавіцца, ён адказвае: «Я веру, што ўсё будзе добра».

«Салідарнасць»

Пачобута спрабуюць зламаць

На журналіста Андрэя Пачобута завялі яшчэ адну крымінальную справу. Ён утрымліваецца ў СІЗА.

6 красавіка на выездзе з Гродна быў затрыманы журналіст Андрэй Пачобут. Ён накіроўваўся ў Мінск на тэлефоннае прадстаўніцтва Еўрапарламенту па сувязях з Беларуссю. На той момант журналіст быў у статусе падазраванага па крымінальнай справе паводле ч.1 арт. 368 КК («Абраза прэзідэнта РБ»). Паводле абвінавачання, Пачобут абражаў Лукашэнку сваімі артыкуламі на старонках польскай Gazety Wyborczej, сайта «Беларускі партызан» і допісамі ва ўласным блогу rozcobut.livejournal.com цягам 2010–2011 гг.

Журналіст знаходзіўся пад распіскай аб нявыездзе. Ягоны намер выехаць з Гродна следчыя расцанілі як перашкоду правядзенню следчых дзеянняў у рамках распачатай крымінальнай справы. У той жа дзень следчы па найважнейшых справах Гродзенскай абласной пракуратуры Арсеній Нікольскі завёў на журналіста яшчэ адну справу, гэтым разам паводле арт. 367 КК («Паклёп на прэзідэнта РБ»). Праз два дні ён наведваў Пачобуту ў

ізалятары, дзе прад'явіў яму абвінавачанне па адной крымінальнай справе і паведаміў пра завядзенне новай. З таго моманту Андрэй стаў абвінавачаным, а не падазраваным, а тэрмін затрымання падоўжылі з 3 сутак да 2 месяцаў.

Калегі адрэагавалі на новую справу супраць Пачобута акцыямі салідарнасці. Фотакарэспандэнт «НН» Юлія Дарашкевіч змясціла ў сваім блогу допіс, у якім заявіла, што падпісваецца пад кожным «паклёпніцкім» артыкулам Андрэя і тым самым сведчыць гатоўнасць раздзяліць з ім адказнасць. Ініцыятыву падхапілі не толькі журналісты, але і простыя блогеры. Пазней журналісты пачалі збор подпісаў пад хадайніцтвам аб змене меры стрымання Пачобуту.

Сямён Печанко

Што пагражае Пачобуту

Арт. 368 ч. 1 прадугледжвае пакаранне ў выглядзе пазбаўлення волі тэрмінам да 2 гадоў; арт. 367 ч. 1 — да 4 гадоў. Раней за абразу кіраўніка краіны былі асуджаныя журналісты Мікола Маркевіч, Павел Мажэйка, Віктар Івашкевіч, палітык Андрэй Клімаў, прадрымальнікі Валер Леванеўскі і Аляксандр Васільеў, правабаронца Кацярына Садоўская.

Павел Мажэйка: Паляк Андрэй Пачобут выпівае да дна беларускую чашу

«Пачобут мог проста чакаць суда, сядзець у Гродна, спадзеючыся на спрыяльную палітычную кан'юнктуру, на чарговыя кулуарныя дамовы паміж Варшавай і Мінскам, якіх за апошнія гады было багата. І, верагодна, яго б вызвалілі, як было неаднойчы. Пачобут усведамляе, што ён — лідар польскай меншасці ў Беларусі — быў і ёсць аб'ектам

гэтых кулуарных дамоваў, — адгукнуўся на разгортванне справы Пачобута ягоны зямляк, журналіст Павел Мажэйка, што адбыў «хімію» за «абразу прэзідэнта». — І сёння, з прычыны таго, што за ім Варшава, яго працэс можа быць больш гучным, чым справы шмат якіх іншых палітычных зняволеных. Але Пачобут супраць гандлю галавамі. Бо калі афіцыйная

Варшава «выкупіць» яго, значыць «прадасць» нейкага іншага. Паляк Андрэй Пачобут выпівае да дна беларускую чашу. Пачобут выступіў супраць паўмер: хочаце судзіць, судзіце, гэта ваш закон і ваша судовая сістэма. Хочаце ламаць — ламайце, а вось гэта яшчэ паглядзім хто каго. Зброя Пачобута — гэта гістарычная праўда і чалавечая годнасць».

Будзімір: на фоне трагедыі ў метро галадоўка незаўважная

Блогер-галадоўшчык напісаў ліст у суд, дзе папрасіў пры разглядзе касацыйнай скаргі на прысуд Ліхавіду праявіць мудрасць і міласэрнасць.

На 13-ы дзень галадоўкі Дзмітрый Галко даслаў ліст старшыні Мінскага гарадскога суда Валерыю Пуцілу. Менавіта тут будзе разгляданая касацыйная скарга на прысуд Мікіту Ліхавіду, вызвалення якога і дабіваецца блогер. «Спадар старшыня! Знаходзячыся ў цвярозым розуме і цвёрдай памяці, 30 сакавіка гэтага года я абвясціў бестэрміновую галадоўку з мэтай прыцягнення ўвагі да лёсу Мікіты Ліхавіда, асуджанага судом Партызанскага раёна горада Мінска да 3,5 года калоніі

ўзмоцненага рэжыму па справе аб «масавых беспарадках» 19 снежня 2010 г., — напісаў Галко суддзі Пуцілу. — Пайсці на гэты радыкальны крок мяне прымусіла перакананасць у тым, што падобнае пакаранне абуральна не адпавядае ступені віны і цяжару зробленага, з'яўляецца палітычна матываваным і спрыяе далейшаму нагнятанню канфлікту ў грамадстве.

Я прашу пры разглядзе касацыйнай скаргі на прысуд Мікіту Ліхавіду праявіць мудрасць і міласэрнасць. Гэты малады чалавек не здзяйсняў гвалту над асобай, не з'яўляецца грамадска небяспечным, акрамя таго, правёў за кратамі ўжо 3,5 месяца. Яго аднагодкі, грамадзяне РФ Іван Гапон і Арцём Брэус, якія праходзілі па той жа справе з тымі ж абвінавачваннямі і падобнай доказнай базай, былі вызваленыя з-пад варты. І цалкам справядліва. Не

хацелася б думаць, што права на справядлівы і гуманны суд у Беларусі даступна толькі ўладальнікам расійскіх пашпартаў. Прашу прыкласці гэце заяву да матэрыялаў справы».

За час галадоўкі, піша Будзімір у сваім дзённіку, да яго акцыі таемна далучылася жонка («ледзь адгаварыў»). Яго бацькі паступова змянілі стаўленне да ўчынку сына.

12 красавіка Дзмітры паведаміў «НН», што адчувае сябе адносна нармальна, вялікіх праблем са здароўем не мае. Ён раскажаў, што трагедыя ў метро прымусіла яго сур'ёзна задумацца над тым, ці працягваць далей галадоўку. «Буду трымаць галадоўку яшчэ колькі дзён, але трэба падумаць. Бо на гэтым фоне яна будзе незаўважная».

СП

КРЫМІНАЛ

ЦУМ абрабавалі два маладзечанцы

Міліцыя затрымала двух падазраваных у рабаванні Цэнтральнага ўніверсальнага магазіна, што адбылося ў ноч з 2 на 3 красавіка.

У затрыманых канфіскавана больш як тры тысячы ювелірных вырабаў на суму звыш 600 мільёнаў рублёў.

Спачатку позна вечарам 3 красавіка ў Маладзечне быў затрыманы 26-гадовы раней судзімы мясцовы жыхар. Ён не спрабаваў адхрысціцца ад крадзяжу і, апісваючы

падрабязнасці, паведаміў аб учыненым злачынстве. Аднак стаў выкручвацца, калі пытанні тычыліся буйной партыі выкрадзеных каштоўнасцяў.

Затым міліцыянеры выйшлі на сябра затрыманага — ахоўніка аднаго з ігравых устаноў у Маладзечне.

Менавіта ў яго на дачы 4 красавіка была знойдзена схованка з часткай выкрадзенага.

Пра астатнія дзве схованкі гаспадар дачы паведаміў ужо сам з надзеяй на змякчэнне пакарання.

Паводле БелаПАН

Здарэнні сісіла

• **Пенсіянерку падманулі ля абменніка: далі 7 далараў замест 300.** 74-гадовая жанчына прыйшла да аднаго з пунктаў абмену валют, дзе хацела набыць далары. Да яе падыйшла невядомая жанчына, на выгляд 40–45 гадоў, прапанавала валюту і паказала 300 далараў ЗША. Пакуль пенсіянерка даставала з сумкі 936 тыс. рублёў, махлярка замяніла купоры. Скручанымі яна аддала іх жанчыне, узяўшы ў яе рублі, пасля чаго знікла. Пенсіянерка вырашыла правярць у абменным пункце, ці не фальшывыя купоры, разгарнула

іх і выявіла, што там усяго сем далараў ЗША. Вядзецца пошук махляркі.

• **Псіхічна хворы мінчук спрабаваў сябе спаліць.** 43-гадовы жыхар Мінска, які стаіць на ўліку ў псіханеўралагічным дыспансеры, абліў сябе бензінам і падпаліў. З тэрмічнымі апёкамі ўсяго цела ён трапіў у бальніцу хуткай медыцынскай дапамогі.

• **Рыэлтарка разводзіла кліентаў на грошы.** Рыэлтарка аднаго са сталічных агенцтваў нерухомаці махлярскім шляхам завалодвала грашымі кліентаў. Калі людзі

звярталіся ў агенцтва з намерам набыць новую жылплошчу, жанчына патрабавала ў іх перадаплату. Кліенты пакідалі махлярцы патрэбную суму, але кватэры так і не атрымлівалі. Такім чынам рыэлтарка «зарабіла» звыш 100 млн рублёў.

• **Злодзеі запалохваў дзяцей і трапляў у кватэры.** 34-гадовы раней судзімы мінчанін прыглядаўся да дзяцей 10–13 гадоў, што гулялі ля школы, пасля падыходзіў да аднаго з іх і выказваў прэтэнзіі наконт нібыта прычыненага яму ўрону. Бывала, ён вінаваціў дзіця ў пашкоджанні

яго машыны ці паштовай скрыні і патрабавалі адвесці яго дамоў для сустрэчы з бацькамі. «Пацярпелы» высвятляў, ці сапраўды бацькі ў гэты момант дома. Калі дарослыя адсутнічалі, з дапамогай маральнага ціску на дзіця ён трапляў у жылло і выкрадаў грошы і каштоўныя рэчы. Такіх выпадкаў у горадзе з пачатку сакавіка было шэсць. Адзін з школьнікаў, якога злодзеі «працоўваў», здолеў вырвацца і патэлефанаваў бацькам. Тыя паведалі ў міліцыю. Злачынца затрымалі праз некалькі хвілін.

СМ

Мастак і яго нашчадак

Ён нарадзіўся мастаком, як і яго знакаміты продак. І горад для жыцця яны выбіралі аднолькавы. Толькі адлегласць паміж імі склала шэсцьдзясят гадоў: **Нікадзім Сілівановіч** памёр у 1919-м, а **Віталь Курдэка** нарадзіўся ў 1985-м.

Мазаіст, жывапісец, фатограф

Віталь жыве ў Санкт-Пецярбургу. Ужо шэсць гадоў. У Беларусі бывае штогод і заўжды наведвае в. Цынцавічы на Вілейшчыне — месца, дзе нарадзіўся яго сваяк — мастак Нікадзім Сілівановіч, дзе пахаваны яго родныя.

Сілівановіч для Беларусі — мастак адной карціны: хто не бачыў яго «Салдата з хлопчыкам»? Вучыўся ён у Санкт-Пецярбургу, тагачаснай культурнай сталіцы ўсёй Расійскай імперыі, дзе і «зрабіў» сабе імя. Хаця і ў Расіі ён сёння вядомы хіба ў коле адмыслоўцаў.

«За ўвесь час пошукаў у Санкт-Пецярбургу, кантактаў з персаналам Ісакіеўскага сабора, храма Спаса-на-крыві (дзе знаходзіцца мазаіка мастака) мне стала зразумела, што аб ім ведаюць вельмі мала, — адзначае Віталь Курдэка, які шукае і даследуе спадчыну Сілівановіча. — Мне адна з экскурсаводаў Ісакіеўскага сабора прапанавала для іх супрацоўнікаў пра Сілівановіча і яго мазаічныя вобразы прачытаць лекцыю».

Затое, па словах Віталю, Сілівановіча сваім лічачы літоўцы. Яно і зразумела, ажаніўся з літоўкай, працяглы час жыў у Вільні (у 1864—1866 меў там майстэрню, у якой выконваў замовы для касцёлаў і пісаў партрэты), Бірштоне (у 1883—1885 валодаў фотаатэлье), Прэнаі. Ды і сам мастак пісаў сябрам, што «Віленскі край, Бірштонас — мая радзіма як чалавек, а Пецярбург — радзіма як мастака і паўнаватаснага чалавек».

ка». Хаця шэраг карцін напісаны ім менавіта на беларускім матэрыяле.

У Бірштоне ёсць экскурсія пад назвай «Па слядах Нікадзіма Сілівановіча» па месцах, дзе ён жыў, адпачываў, па касцёлах, у якіх захаваўся яго абразы. У Літве і большасць карцін Сілівановіча знаходзіцца. У Беларусі ж адзінае яго палатно «Салдат з хлопчыкам» захоўваецца ў Нацыянальным мастацкім музеі. Некалькі гадоў таму ў дадатак у адным з касцёлаў Вілейшчыны адшукалі і абраз, напісаны Сілівановічам. Яго месцазнаходжанне не афішэецца, бо твор мастацтва можа знікнуць, як і сотні іншых царкоўных артэфактаў.

Пецярбург — горад маладосці

Нікадзім Сілівановіч даводзіцца Віталю Курдэку далёкім сваяком. Прабабка Віталю Юзэфа Курдэка (у дзявоцтве Сілівановіч) была пляменніцай мастака. Жыла ў в. Цынцавічы. Пра родзіча ж маладому чалавеку сказаў дзед, калі даведаўся, што ўнук хоча быць мастаком. Праўда, падрабязнасці надта не ведаў. Але тое-сёе распавёў. Сілівановіч у родную вёску, напрыклад, прывёз і першы фабрычны ткацкі станок. З самой сталіцы — Санкт-Пецярбурга. Факт сваяцтва з мастаком і эпизод з ткацкім станком сталі для Віталю асноўным штуршком, каб заняцца пошукам інфармацыі пра Нікадзіма.

«У 2001 годзе, калі я быў першакурснікам Віцебскага каледжа мастацтваў, я атрымаў задан-

не напісаць працу па тэме «Ткацтва». І вырашыў узгадаць таксама пра Сілівановіча, ткацкі станок і нават вырашыў прывезці ручнік, сатканы прабабай. Але выкладчык не паверыў, што наша сям'я мае адносіны да Сілівановіча. Я ж тады паабяцаў даказаць наша сваяцтва». Пасля таго выпадку Віталь паехаў у в. Цынцавічы, дзе разам з дзедам склаў свой радавод. Ды і ў Вілейскім музеі дапамаглі з матэрыяламі. «І ў верасні я прадставіў усю сабраную інфармацыю пра мастака і, як зразумеў, шакаваў выкладчыкаў. Ужо праз месяц адкрылі дзве мае персанальныя выставы, адна з якіх была прысвечана Нікадзіму Сілівановічу. На той момант я яшчэ не падазраваў, колькі інфармацыі яшчэ адшукваю».

А ў жніўні 2005 года, заробіўшы на білет, Віталь з сябрам з'ехаў у Пецярбург. Без сродкаў на існаванне. «Добра памятаю, як, прыехаўшы, не адчуваў ніякага дыскамфорту. Я адразу зразумеў, што застаўся надоўга». Як некалі малады Сілівановіч пакідаў Вілейшчыну, каб выбіцца ў людзі ў расійскай сталіцы, так і яго нашчадак праз шмат гадоў паехаў у Пецярбург.

Калі Віталь з'язджаў у Расію, не ўяўляў, чым будзе там займацца. Але дакладана ведаў, што ў горадзе Сілівановіча абавязкова зоймецца пошукамі месцаў, звязаных з мастаком.

Таямніцы Сілівановіча

Віталь Курдэка працуе ў кампаніі, якая прадае інфармацыйныя тэхналогіі. А вольны час бавіць у Санкт-Пецярбургскім дзяржаўным архіве, дзе шукае інфармацыю пра знакамітага продка. І трэба адзначыць, ёсць поспех у яго справе.

«Усё аказалася на паверхні. Я проста стаў тым, хто знайшоў магчымасць сабраць інфармацыю. А пражыванне ў Санкт-Пецярбургу мне дало перавагу ў пошуках», — малады чалавек абшоў усе храмы горада, пабудаваныя ў канцы XIX стагоддзя. Да гэтага шырока было вядома пра мазаічныя абразы Сілівановіча ў Ісакіеўскім саборы. Але не пра ўсе. Найперш гэта «Тайная вячэра» (Сілівановіч быў адным са стваральнікаў мазаікі). Па архіўных дакументах Віталь адшукаў інфармацыю аб удзеле Сілівановіча ў стварэнні мазаікі «Нясенне крыжа». Але больш загадкавай стала мазаіка «Збаўца ў славе», зробленая на магіле князёў Пажарскіх, якая знаходзіцца ва Уладзіміра-Суздальскім музеі-запаведніку. У музеі аб гэтай працы нічога не змаглі распавесці Віталю. І толькі архіўныя матэрыялы адкрылі яшчэ адну працу мастака. Мазаічны абраз «Уваскрасенне Хрыста» Сілівановіча Віталь адшукаў у храме-музеі Спаса-на-крыві.

Таямніцы Нікадзіма Сілівановіча — дакладная дата яго смерці і месца пахавання. У шэрагу даведнікаў дата смерці падаецца пад знакам пытальніка: 1918 альбо 1919. На памятным знаку на радзіме мастака ў Цынцавічах — 1918. Але Віталь Курдэка прыводзіць цытату з біяграфіі Нікадзіма, напісаную яго сынам Іосіфам. «Падчас суветнай вайны з'ехаў у Пецярбург, а пасля вайны не даехаў да Прэнаі — у 1919 годзе памёр у сваёй роднай Вілейцы». У некастрычных крыніцах прыводзіцца і канкрэтная дата — 21 мая. Хаця дакументаў, якія б развялі ўсе сумненні, няма. «Ёсць меркаван-

Віталь Курдэка з жонкай Сашай.

не, што ён пахаваны на могілках у вёсцы Цынцавічы, — кажа Віталь. — Там, дзе пахаваны яго бацька з сям'ёй. Калі Нікадзіма хавалі сваякі-сяляне, якія не маглі паставіць годны помнік мастаку, на яго магіле мог паўстаць звычайны камень без надпісаў. Але праверыць гэта немагчыма. Пакуль гэта застаецца таямніцай, як і месца пахавання яго жонкі».

На шляху да манаграфіі

Ці засталіся ў Сілівановіча наўпростыя нашчадкі? «Нашчадкі ёсць, мне здаецца. Але яны нават не падазраюць, што сярод іх продкаў быў знакаміты мастак. Жывуць яшчэ ў Літве людзі, якія валодаюць і фотаархівам Нікадзіма і нават яго ўласнымі рэчамі», — кажа Віталь.

Згодна з генеалагічным дрэвам Сілівановічаў, складзеным Анатолям Рогачам, у мастака былі чатыры сыны. Стэфан скончыў аддзяленне жывапісу Імператарскай акадэміі мастацтваў. Займаўся жывапісам, а затым і фатографіяй. Казімір — выпускнік медыцынскага факультэта Варшаўскай ваенна-медыцынскай вучальні, урач. Станіслаў стаў хімікам. Іосіф большую частку жыцця правёў з маці — у яго была паралізаваная рука. Пасля смерці бацькі менавіта Іосіф жыў у яго доме ў Бірштоне, займаўся савадствам. Але спачатку Першая суветная, затым Другая прайшліся ўраганам. Пасля апошняй вайны губляецца след Сілівановічаў. Некаторыя даследчыкі сцвярджаюць, што нашчадкі мастака выехалі. Вядома, што ў ЗША жыў ураджэнец вілейскіх Цынцавіч Аляксандр (Алекс) Сілівановіч

Віталь Курдэка

нар. у 1985 у Вілейцы. З чатырнаццаці гадоў займаўся маляваннем. Выпускнік Віцебскага дзяржаўнага каледжа мастацтваў. З 2005 жыве ў Санкт-Пецярбургу. Працуе ў кампаніі, якая прадае інфармацыйныя тэхналогіі. Жанаты.

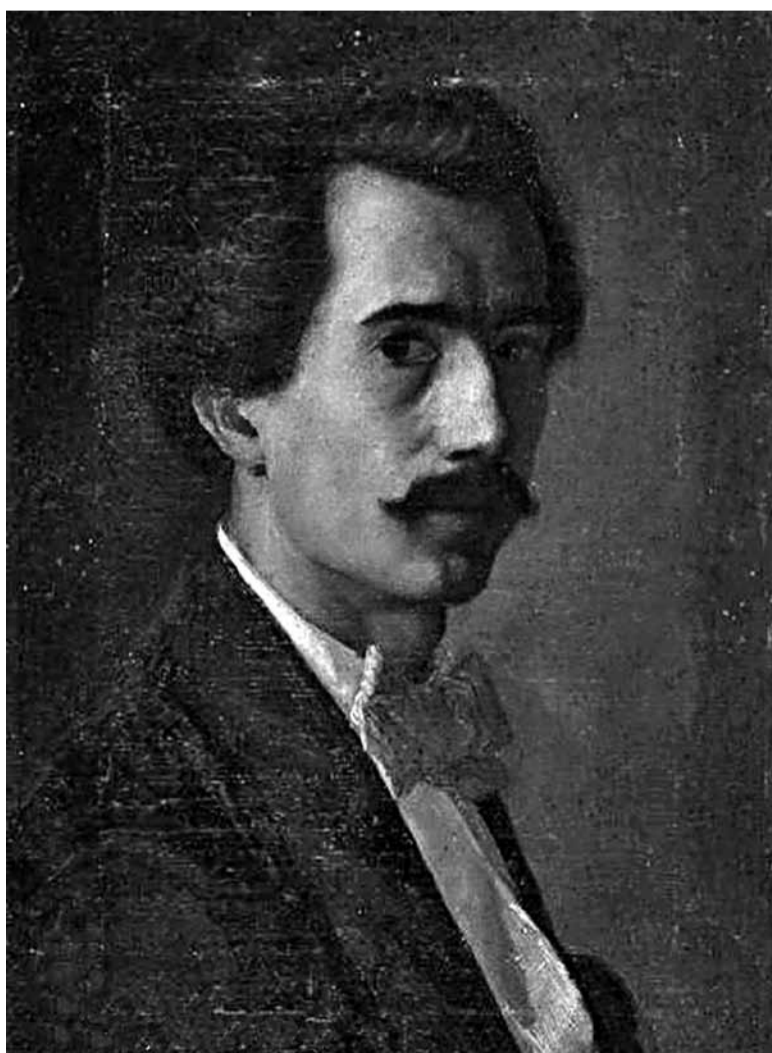
Нікадзім Сілівановіч

(1834—1919) нар. у в. Цынцавічы Вілейскага раёна. Двойчы скончыў Пецярбургскую акадэмію мастацтваў па класах жывапісу і мазаікі. Пісаў абразы для праваслаўных і каталіцкіх храмаў. Аляксандр Брулоў запрасіў Сілівановіча ўзяць удзел у стварэнні мазаікі «Тайная вячэра» ў галоўным іканастасе Ісакіеўскага сабора ў Санкт-Пецярбургу. Большасць карцін мастака захоўваецца ў Літве. У Беларусі толькі дзве яго працы: карціны «Салдат з хлопчыкам» (Нацыянальны мастацкі музей) і абраз «Прывід Св. Антонія Падуанскага» (адзін з касцёлаў на Вілейшчыне).

(1937—2007). Эміграваўшы з бацькамі ў 1944 годзе спачатку ў Германію, а затым у ЗША, Аляксандр стаў актыўным удзельнікам беларускага руху на эміграцыі. Захапляўся фота. І падчас свайго прыезду ў 1994 годзе ў Вілейку, дзе праходзіла яго фотавыстава, казаў пра мастака ў сваім родзе, аб якім згадваў бацькі. А розніца ў адну літару ў прозвішчы — магчыма памылка пры рэгістрацыі.

Вынікам сваіх пошукаў Віталь Курдэка бачыць трохмоўную кнігу (па-беларуску, па-расійску, па-літоўску). «У планах — напісаць манаграфію пра мастака. А маляванне... гэта цяпер толькі занятак для душы», — падсумоўвае малады чалавек.

Сяргей Макарэвіч

Сілівановіч. Аўтапартрэт. 1861 г.

Цукар — гэта ж культура палітычная, прадукт палітычны. Няма цукру на прылаўку — адразу ўлада нікуды не годная, не працуе. Без цукру ж нікуды. Так казаў Лукашэнка 23 верасня 2010 г. на полі гаспадаркі «Гарадзея». А блогер Luft адгукнуўся на гэта калажам. Цукар і алей — як сімвал беларускай стабільнасці і раскошы. Старонка 4.

Сімвалічны плакат распрацавала Упраўленне па барацьбе з эканамічнымі злачынствамі. На што яны намякаюць?

ARCHE пра Плошчу

Часопіс ARCHE № 1—2 за 2011 год прысвечаны падзеям 19 снежня 2010-га. Нататкі з Акрэсціна, аналітыка ад палітолагаў, міжнародныя стасункі Беларусі і Захаду пасля Плошчы, фотарэпартажы, — усё гэта вы знойдзеце на старонках новага ARCHE.

З артыкуламі выступілі Анатоль Сідарэвіч, Віталь Сіліцкі, Дзяніс Мельянцоў, Андрэй Пачобут.

Фота найлепшых фатографіаў краіны. Ілюстрацыі Алеся Марачкіна.

Шукайце ў кнігарнях і ў незалежных распаўсюднікаў.

«Наша Ніва» з'яўляецца ў кіёсках у Мінску ў сераду ад абеда, у рэгіёнах — у чацвер. На газету можна і падпісацца — глядзі старонку 2.

Поруч з царквой святых апосталаў Пятра і Паўла ў Мінску размясцілі гіганцкую рэкламу калготак.

Вясна ў старажытнай сталіцы Беларусі — Наваградку.

Увосень венгерскія арнітолагі збіраюць маладзенькіх буслоў, якія яшчэ не могуць ляцець у вырай, і цэлую зіму гадуюць. А ўвесну выпускаюць на волю ў нацыянальным парку Хортабадзь.

«НН» сто гадоў з вамі

Дортгай, Барысаўскага павета. Рух беларускі яшчэ не даткнуўся гэтай старонкі, але народ не страціў сваёй мовы і звычай, і не відаць, каб ён іх цураўся. Але і тут маладыя хлопцы — хто ад купцоў, а хто ў салдатах — павывучаліся расейскіх «славечак» і фарсяць імі перад простымі беларусамі. Думаю, што гэта пакуль што не страшна.

«НН». № 14. 1911

Маёр міліцыі ў адстаўцы і пенсіянерка, якія адцягвалі маладафронтаўца Алеся Фалея ад мікрафона падчас мітынгу на Дзень Волі ў Баранавічах (мы пісалі пра гэта ў мінулым нумары), выявіліся ягонымі бабуляй і дзедом, якія баяліся за ўдзел унука ў палітыцы.

«НН». № 14. 2001

Наша Ніва

незалежная газета

заснаваная ў 1906, адноўленая ў 1991
галоўныя рэдактары «Нашай Нівы»:
 З.Вольскі (1906), А.Уласаў (1906—1914),
 Янка Купала (1914—1915), А.Луцкевіч,
 У.Знамяроўскі (1920), С.Дубавец (1991—2000).
 сакратарка рэдакцыі Наста Бакшанская
 шэф-рэдактар Андрэй Дынько
 галоўны рэдактар Андрэй Генадзевіч Скурко
 заснавальнік Прыватнае прадпрыемства
 «Суродзічы»
 выдавец Прыватнае прадпрыемства
 «Суродзічы»

АДРАС ДЛЯ ДОПІСАЎ:
 220050, Мінск, а/с 537
 Тел/факс: (017) 284-73-29, 8-029-613-32-32,
 8-029-707-73-29.
 E-mail: nn@nn.by
 On-line: www.nn.by

© НАША НИВА. Спасылка на «Нашу Ніву» абавязковая. 8 палос фарматам А2, 4 друк. арк. Друкарня РУП «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/0494179 ад 03.04.2009. Пр. Незалежнасці, 79, 220013, Мінск. Рэдакцыя не нясе адказнасці за змест рэкламных абвестак. Пасведчанне аб рэгістрацыі перыядычнага выдання №248 ад 22 чэрвеня 2009 г., выданае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь. Юрыдычны адрас: 220101, г. Мінск, вул. Асаналіева, 15-128. Р/р 3012206280014 у МГД ААТ «Белінвестбанк», Мінск, код 764.

Наклад 7240. Газета выдаецца 48 разоў у год.
 Нумар падпісаны ў друк 23.00 12.04.2011.

Замова №. 1714
 Рэдакцыйны адрас: Асаналіева 15-128.
 Цана дамоўная.
 М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
 П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

